

Lieta C-472/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 20. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. jūnijs

Prasītāja:

Vert Marine SAS

Atbildētāji:

Premier ministre

Ministre de l'Économie et des Finances

CONSEIL D'ÉTAT [VALSTS PADOME],

pieņemot lēmumu

lietā

[..]

Ņemot vērā šādu tiesvedību:

Ar prasības pieteikumu un replikas rakstu, kas *Conseil d'État* strīdu izskatīšanas sekretariātā ir reģistrēti 2018. gada 20. martā un 26. septembrī, sabiedrība *Vert Marine* lūdz *Conseil d'État* :

1°) atcelt, pamatojoties uz pilnvaru pārsniegšanu, netieši izteikto lēmumu par noraidīšanu, kas izriet no *Premier ministre* [premjierministra] klusēšanas attiecībā uz tās lūgumu atcelt 2016. gada 1. februāra Dekrēta Nr. 2016-86 par koncesiju līgumiem 19. un 23. pantu;

2°) uzlikt premjerministram pienākumu atcelt šos noteikumus un tos aizstāt ar noteikumiem, kas ļauj nodrošināt šī dekrēta atbilstību Eiropas Savienības tiesībām 3 mēnešu laikā, skaitot no pieņemamā lēmuma paziņošanas dienas;

[..]

Tā apgalvo, ka tiesību normas, kuru atcelšanu tā lūdz:

- [..] [valsts konstitucionālo tiesību apsvērumus]
- ievieš obligātu aizliegumu iesniegt piedāvājumu, kas nav saderīgs ar Direktīvas 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu 38. panta noteikumiem. **[oriģ. 2. lpp.]**

Ar iebildumu rakstu, kas ir reģistrēts 2018. gada 26. jūlijā, premjerministrs paziņo, ka atbalsta ekonomikas un finanšu ministra apsvērumus.

Ar iebildumu rakstu, kas ir reģistrēts 2018. gada 27. jūlijā, ekonomikas un finanšu ministrs lūdz prasību noraidīt. Tas apgalvo, ka prasība ir nepieņemama, jo sabiedrībai *Vert Marine* nav intereses celt prasību un prasītājas izvirzītie pamati nav pamatoti.

[..]

Ņemot vērā:

- Līgumu par Eiropas Savienības darbību;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris);
- *code de la commande publique* [Valsts pasūtījumu kodeksu];
- *code pénal* [Kriminālkodeksu];
- *code de procédure pénale* [Kriminālprocesa kodeksu];
- 2016. gada 29. janvāra Rīkojumu Nr. 2016-65;
- 2018. gada 3. decembra Dekrētu Nr. 2018-1075;

[..]

Tā kā

1. Kompetentajai iestādei, kurā ir iesniegta prasība par nelikumīga tiesiskā regulējuma atcelšanu, šī prasība ir jāizskata neatkarīgi no tā, vai šis regulējums ir bijis nelikumīgs no tā parakstīšanas dienas, vai arī nelikumība izriet no tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem, kuri radušies pēc tā parakstīšanas dienas.

Ja pēc tam, kad ir celta prasība pret atteikumu atcelt tiesību normas, iestāde, kas ir pieņēmusi strīdīgo regulējumu, to tieši vai netieši atceļ, šī atcelšanas atteikuma pamatā esošais strīds zaudē savu priekšmetu. Tomēr citādi ir tad, ja šīs pašas iestādes jaunajā regulējumā ir pārņemtas tiesību normas, ko tā atceļ, tās negrozot vai tajās ieviešot tikai tīri formālas izmaiņas.

2. 2016. gada 1. februāra Dekrēta par koncesijas līgumiem 19. panta II daļā ir paredzēts, ka katram kandidātam uz koncesijas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu ir jāiesniedz visi dokumenti, kas pierāda, ka uz viņu neattiecas neviens no koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas izslēgšanas gadījumiem, kas ir norādīti 2016. gada 29. janvāra rīkojuma par šiem līgumiem 39., 40. un 42. pantā. Šī paša dekrēta 23. panta II daļas otrajā punktā ir piebilsts, ka nepieņemamas kandidatūras tiek izslēgtas, precizējot, ka **[oriģ. 3. lpp.]** “nepieņemama ir kandidatūra, ko ir iesniedzis kandidāts, kurš nevar piedalīties līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā saskaņā ar 2016. gada 29. janvāra rīkojuma 39., 40., 42. un 44. pantu”.
3. Lai gan no lietas materiāliem izriet, ka 2016. gada 1. februāra Dekrēta par koncesijas līgumiem 19. un 23. pants tika atcelti ar 2018. gada 3. decembra dekrētu, ar kuru ir reglamentēts Valsts pasūtījumu kodekss, šie noteikumi ir tikuši pārņemti, tajos izdarot tikai tīri formālus grozījumus, Valsts pasūtījumu kodeksa pantos R. 3123-16 līdz R. 3123-21. Līdz ar to prasījumi par to atcelšanu nav zaudējuši savu priekšmetu un tie ir jāuzskata par tādiem, kas ir vērsti pret šiem pēdējiem minētajiem pantiem.

Par prasības pieņemamību:

4. No lietas materiāliem izriet, ka sabiedrība *Vert Marine* ir specializējusies sporta un atpūtas aprīkojuma deleģētajā pārvaldībā un ka tās darbība galvenokārt ir saistīta ar koncesijas līgumu, kas noslēgti ar valsts iestādēm, izmantošanu. Tādējādi tā pamato, ka tai ir interese celt prasību par pilnvaru pārsniegšanu attiecībā uz atteikumu atcelt strīdīgās tiesību normas, ciktāl tajās nav paredzēti atbilstības nodrošināšanas pasākumi, kas ļauj ekonomikas dalībniekam, kurš ir koncesijas līguma slēgšanas tiesību kandidāts, izvairīties no aizlieguma iesniegt piedāvājumu, kas ir paredzēts, ja tas ir notiesāts par atsevišķiem pārkāpumiem.
5. [..]. [valsts procesuālo tiesību apsvērumi]

Par strīdīgo tiesību normu iekšējo tiesiskumu:

6. Sabiedrība *Vert Marine* apgalvo, ka 2016. gada 1. februāra dekrēta 19. un 23. pants, kuru noteikumi ir pārņemti Valsts pasūtījuma kodeksā, ir nelikumīgi, jo tajos ir piemērots 2016. gada 29. janvāra rīkojuma 39. pants, kas neesot saderīgs ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu 38. panta mērķiem.

7. Šāds pamats, pretēji tam, ko savai aizstāvībai apgalvo ekonomikas un finanšu ministrs, var tikt lietderīgi izvirzīts, ciktāl dekrēta 19. un 23. panta noteikumi, kuros ir ietverts to dokumentu saraksts, kuri ļauj attaisnot to, ka **[oriģ. 4. lpp.]** kandidāts netiek izslēgts no konkursa, ir jāuzskata par tādiem, kas ir pieņemti, lai piemērotu rīkojuma 39. pantu.
8. Direktīvas 2014/23/ES 38. pantā ir paredzēti obligāti vai fakultatīvi pamatojumi ekonomikas dalībnieku izslēgšanai no līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras. Tā 4. punktā ir precizēti pārkāpumi, par kādiem ekonomikas dalībnieka notiesāšanai obligāti seko aizliegums piedalīties koncesijas piešķiršanas procedūrās. Tomēr saskaņā ar tā paša panta 9. punktu *“Ikviens ekonomikas dalībnieks, kas nonācis kādā no 4. un 7. punktā minētajām situācijām, var iesniegt pierādījumus, ka ekonomikas dalībnieka veiktie pasākumi ir pietiekami, lai pierādītu savu uzticamību, neraugoties uz to, ka pastāv atbilstīgs izslēgšanas iemesls. Ja šādus pierādījumus uzskata par pietiekamiem, attiecīgo ekonomikas dalībnieku neizslēdz no procedūras. / Šajā nolūkā ekonomikas dalībnieks pierāda, ka viņš ir samaksājis vai apņēmis samaksāt kompensāciju attiecībā uz jebkādu kaitējumu, ko radījis noziedzīgais nodarījums vai pārkāpums, ir pilnībā izskaidrojis attiecīgos faktus un apstākļus, aktīvi sadarbojoties ar izmeklēšanas iestādēm, un ir veicis konkrētus un atbilstīgus tehniskus, organizatoriskus un ar personālu saistītus pasākumus, lai novērstu jaunus noziedzīgos nodarījumus vai pārkāpumus. Ekonomikas dalībnieku veiktie pasākumi tiek izvērtēti, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma vai pārkāpuma smagumu un konkrētos apstākļus. Ja tiek uzskatīts, ka šie pasākumi ir nepietiekami, attiecīgais ekonomikas dalībnieks saņem paziņojumu par minētā lēmuma iemesliem. / Ekonomikas dalībniekam, kas ar galīgu spriedumu izslēgts no dalības iepirkuma vai koncesijas piešķiršanas procedūrās, izslēgšanas laikposmā, kas izriet no šāda sprieduma, nav tiesību izmantot šajā punktā paredzēto iespēju dalībvalstīs, kurās šis spriedums ir spēkā.”*

Saskaņā ar tā paša panta 10. punktu: *“Dalībvalstis, saskaņā ar normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem un ievērojot Savienības tiesību aktus, nosaka šā panta īstenošanas nosacījumus. Tās jo īpaši nosaka maksimālo izslēgšanas laikposmu, ja ekonomikas dalībnieks neveic 9. punktā noteiktos pasākumus, lai pierādītu savu uzticamību. Ja izslēgšanas laikposms nav noteikts ar galīgu spriedumu, tas nepārsniedz piecus gadus no dienas, kad notikusi notiesāšana ar galīgu spriedumu 4. punktā minētajos gadījumos, un trīs gadus no attiecīgā notikuma dienas 7. punktā minētajos gadījumos.”*

Šīs tiesību normas ir izskaidrotas direktīvas pamatojuma 71. apsvērumā, saskaņā ar kuru: *“Tomēr būtu jāpieļauj iespēja ekonomikas dalībniekiem pieņemt atbilstības pasākumus, kuru mērķis ir izlabot kāda noziedzīga nodarījuma vai pārkāpuma sekas un efektīvi novērst neatbilstīgās rīcības turpmāku atkārtanos. Minētie pasākumi jo īpaši varētu būt ar personālu un organizāciju saistīti pasākumi, piemēram, visu saikņu saraušana ar personām vai organizācijām, kas ir iesaistītas neatbilstīgajā rīcībā, atbilstīgi personāla reorganizācijas pasākumi, ziņojumu sniegšanas un kontroles sistēmu ieviešana, iekšējās revīzijas struktūras*

izveide, lai uzraudzītu atbilstību, un iekšējo atbildības un kompensācijas noteikumu pieņemšana. Ja šādi pasākumi nodrošina pietiekamas garantijas, attiecīgais ekonomikas dalībnieks vairs nebūtu jāizslēdz tikai minēto iemeslu dēļ. Ekonomikas dalībniekiem vajadzētu būt iespējai lūgt, lai tiktu izskatīti atbilstības pasākumi, kas veikti ar mērķi potenciāli piedalīties koncesijas piešķiršanas procedūrā. Tomēr dalībvalstīm būtu jāļauj pašām noteikt precīzas procedūras un būtiskus nosacījumus, kas būtu piemērojami šādiem gadījumiem. Tām jo īpaši vajadzētu būt brīvai izvēlei lemt, vai atļaut attiecīgos novērtējumus veikt atsevišķām līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem vai minēto uzdevumu uzticēt citām iestādēm centralizētā vai decentralizētā līmenī”. [oriģ. 5. lpp.]

9. Saskaņā ar 2016. gada 29. janvāra rīkojuma par koncesijas līgumiem 39. pantu, kas šobrīd ir pārņemts Valsts pasūtījumu kodeksa pantā L. 3123-1: “No koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ir izslēgtas: / 1° Personas, kas ar galīgu spriedumu ir notiesātas par kādu no pārkāpumiem, kas ir paredzēti Kriminālkodeksa 222-34.–222-40., 373-7., 373-3., 374-7., 324-1., 324-5., 324-6., 421-1.–421-2-4., 421-5., 432-10., 432-11., 432-12.–432-16., 433-1., 433-2., 434-9., 434-9-1., 435-3., 435-4., 435-9., 435-10., 441-1.–441-7., 441-9., 445-1.–445-2-1. vai 450-1. pantā, code général des impôts [Vispārējā nodokļu kodeksa] 1741.–1743., 1746. vai 1747. pantā, un koncesijas līgumiem, kas nav aizsardzības vai drošības koncesijas līgumi, par Kriminālkodeksa 225-4-1. un 225-4-7. pantos paredzētajiem pārkāpumiem vai par šādu pārkāpumu slēpšanu, kā arī par līdzvērtīgiem pārkāpumiem, kas noteikti citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesību aktos. / Notiesāšana ar galīgu spriedumu par vienu no šiem pārkāpumiem vai par vienu no šiem pārkāpumiem slēpšanu, kas attiecināma uz juridiskās personas pārvaldes, administrācijas, vadības vai uzraudzības iestādes locekli vai fizisku personu, kurai ir juridiskas personas pārstāvības, lēmumu vai kontroles pilnvaras, izraisa to, ka minētā juridiskā persona tiek izslēgta no koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kamēr minētā fiziskā persona pilda savas funkcijas. / Izslēgšana no koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, pamatojoties uz šo 1. punktu, ir piemērojama piecus gadus, sākot no notiesājošā sprieduma pasludināšanas dienas [..]”.
10. Sabiedrība Vert Marine apgalvo, ka Francijas tiesībās nav ievēroti 2014. gada 26. februāra direktīvas mērķi, jo nedz iepriekšējā punktā citētās valsts tiesību normas, nedz arī kāda cita tiesību norma neparedz iespēju ekonomikas dalībniekam, kas ar galīgu spriedumu ir notiesāts par kādu no uzskaitītajiem pārkāpumiem un kas tādējādi saskaņā ar 2016. gada 29. janvāra rīkojuma 39. panta 1. punktu ir izslēgts no koncesijas līgumu piešķiršanas procedūras uz pieciem gadiem, īstenot īpašus pasākumus, lai apliecinātu savu uzticamību līgumslēdzējai iestādei.
11. Uz šo pamatu sniedzamā atbilde ir atkarīga no tā, vai 2014. gada 26. februāra direktīva ir jāinterpretē kā tāda, kas absolūti nepieļauj to, ka dalībvalsts tiesību aktos var nebūt paredzēta iespēja ekonomikas dalībniekam, uz kuru attiecas kāds no 2016. gada 29. janvāra rīkojuma 39. panta 1. punktā minētajiem izslēgšanas pamatiem, sniegt pierādījumus, lai apliecinātu, ka pasākumi, ko tas ir veicis, ir

pietiekami, lai pierādītu tā uzticamību līgumslēdzējai iestādei, neraugoties uz šī izslēgšanas pamata esamību, pat ja runa būtu par īpaša smaguma pārkāpumiem, kurus likumdevējs ir vēlējies novērst ar mērķi padarīt ētiskākus valsts pasūtījumus, lai nodrošinātu kandidātu nevainojamību.

12. Turklāt ekonomikas un finanšu ministrs savā iebildumu rakstā norāda, ka Francijas tiesībās pastāv dažādi mehānismi, kā, piemēram, atcelšana –, kas tiesai ļauj pilnībā vai daļēji atcelt jebkādu aizliegumu, tiesību atņemšanu vai tiesībnespēju, kas attiecas uz personu, kura ir notiesāta par noziedzīgu nodarījumu –, tiesiskā rehabilitācija – kas ļauj dzēst jebkādu tiesībnespēju un tiesību atņemšanu, kas izriet no notiesāšanas – un sodāmības neminēšana izziņā par sodāmību Nr. 2, kas attiecīgi ir paredzēti Kriminālkodeksa 132-21. pantā, Kriminālkodeksa 133-12 pantā un Kriminālprocesa kodeksa 775-1. pantā, un ka direktīva sniedz dalībvalstīm brīvu izvēli lemt, vai atļaut attiecīgos novērtējumus veikt atsevišķām līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem vai minēto uzdevumu uzticēt citām iestādēm centralizētā vai decentralizētā līmenī. Uz prasībā izvirzīto pamatu sniedzamā atbilde tādējādi ir atkarīga arī no tā, vai šādi mehānismi, ko īsteno **[oriģ. 6. lpp.]** tiesu iestāde, var tikt uzskatīti par pienācīgiem atbilstības nodrošināšanas mehānismiem, kas nozīmē, ka ir jānosaka, vai tiesu iestāde var tikt uzskatīta par varu centralizētā vai decentralizētā līmenī direktīvas pamatojuma 71. apsvēruma nozīmē un vai tādu procesuālo pasākumu piešķiršanas nosacījumi, kādi pastāv Francijas tiesībās, var ļaut tos pielīdzināt atbilstības mehānismiem direktīvas nozīmē.
13. Šie jautājumi ir būtiski *Conseil d'Etat* izskatāmā strīda risinājumam un tie rada ievērojamas grūtības. Līdz ar to šie jautājumi ir jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantam un līdz brīdim, kad Tiesa būs sniegusi nolēmumu, ir jāaptur tiesvedība par sabiedrības *Vert Marine* celto prasību.

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

1. pants: Tiesvedība lietā par sabiedrības *Vert Marine* celto prasību tiek apturēta līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa būs sniegusi atbildes uz šādiem jautājumiem:

1° Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj, ka dalībvalsts tiesību akti, ar mērķi padarīt valsts pasūtījumus ētiskākus, var tādām ekonomikas dalībniekam, kas notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu pārkāpumu un kam šī iemesla dēļ ir aizliegts piedalīties koncesijas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā uz pieciem gadiem, nedot iespēju iesniegt pierādījumus, lai apliecinātu, ka tā īstenotie pasākumi ir pietiekami, lai līgumslēdzējai iestādei pierādītu tā uzticamību, kaut gan pastāv šis izslēgšanas pamats?

2° Ja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) ļauj dalībvalstīm uzticēt citām iestādēm, kas nav attiecīgā līgumslēdzēja iestāde, tiesības izvērtēt ekonomikas dalībnieka atbilstības nodrošināšanas mehānismu, vai šāda iespēja ļauj šo mehānismu uzticēt tiesu iestādēm? Ja atbilde ir apstiprinoša, vai tādi mehānismi kā Francijas tiesību normas par atbrīvošanu no sodāmības, attaisnošana un sodāmības neminēšana sodāmības reģistra izziņā par sodāmību Nr.2 ir pielīdzināmi atbilstības nodrošināšanas mehānismiem direktīvas izpratnē?

[..] **[oriģ. 7. lpp.]** [..] [procesuālas norādes]

DARBBA VERSIJA